

מחשבת קצרה על הדף הרב יחזקאל הרטמן SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מנחות דף טו

עניין: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי

ר"ן סוף פרק ערבי פסחים

ובהגדה גם כן אמרו בשעה שאמר להם משה (שמות ג, יב) תעבדון את האלהים על ההר הזה אמרו לו ישראל משה רבינו אימתי עבודה זו אמר להם לקוף חמשים יום והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו מכאן קצבו חכמים לספירת העומר כלומר בזמן הזה

שאין לנו מציאין קרבן ולא עומר אלא מחשבין חמשים יום לשמחת התורה כמו שמנו ישראל באותו זמן וזה ודאי דרך מדרש הוא דעיקרא דמילתא זכר למקדש כדאמר רמימר אבל מכל מקום כל זה מוכיח שאין הספירה עכשיו אלא מדרבנן ולפיכך אמרו בתוספות (שם סו. ד"ה זכר) דכיון דמדרבנן היא טוב לספור ביום ראשון בספק חשיכה כדי שיהיו שבע שבתות תמימות לגמרי ואין זה נכון שיכניס עצמו בספק לכתחלה ואי משום תמימות אין להחמיר בתמימות בזמן הזה שהוא מדרבנן טפי מספירה דאורייתא אלא כל שסופר צלילה תמימות קריין ציה. אב"ר הרמב"ם ז"ל כתב (בפ"ו מהל' תמידין ומוספין הכ"ד) שמלוה זו של ספירת העומר מוטלת על כל איש ישראל בכל מקום וזבל זמן ומשמע לי דסצירא ליה ז"ל דאמימר דלא הוה מני שבועי הוא דסצירא ליה דזכר למקדש בעלמא הוא ולפיכך היה פטור עצמו מן השבועות אבל אינן רבנן דהוו מנו יומי ושבועי דקיימא לן כותייהו סצירא להו דזומן הזה דאורייתא.

רבינו ירוחם ספר אדם נתיב ה' ח"ד

ונראה לן משום דכתיב ושבועות תספור לך וכו' וכתוב נמי מיום הכיבוש את עומר וכו' ושבועות תמימות תהיין נמצא שלא נכתב ספירת שבועות לאס גבי העומר אבל ספירת הימים לא כתיב גבי עומר נמצא דספירת הימים הוא מן התורה אפילו בזמן הזה וספירת השבועות בזמן דא"ל עומר והיו מברכין זה על זה בזמן שבת העקדש חיים וסוינו דכתיב עד ממחרת השבת הז' תספורו כיום וה' לכתוב עד מחרת לא ר"ל ממחרת הספור ועד מחרת ר"ל שלא תלה מיום הכיבוש אלא ממחרת וכוונתו היה לנו סופרים לשבועות זכר למקדש וכו' שהוא זכר למקדש לבר אין מברכין עליו מדי דהוה אכריכ' ליל פסח ואשרה דו' של סוכות לך אנו אומרי' שהם כך וכך שבועות שאין זו ספירה מעש' ולא היינו סופרי' משם כמו שהיו עושין בזמן העומר היה כ' שהכריכה חזרת אף אספירת שבוע' ולכך אמרו כמנח' ות' אלא אכריכו מנה למימני יומי ומנה למימני שבועי ר"ל יומי מן התורה ואמימני יומי ולא מני שבועי אמ' זכר למקדש הוא פ' ספיר' השבועו איכה לא זכר למקדש ולכך לא היה מונה שבועו עם סכ' הימני' אבל אין

רד"ק הושע ג, ב

מ"ה וט"ו ימים שנשאר מניסן ושלשים של אייר הרי מ"ה, ומה שאמר שעורים שהוא מאכל הבהמות לפי שרוב העם שיצאו ממצרים עד שקבלו את התורה היו כבהמות כסוס כפרד אין הבין עובדים בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה ומשקבלו את התורה נפקחו עיניהם ושרתה עליהם רוח השכל והבינו וידעו. וכתב רש"י כי מצא כתוב בשם רב האי ז"ל ואכרה לי קצבת

דברי שאול

דף ק"ז עולה לענין יומי ושלשים לענין שבועי. הכוונה לפענין דסנה בני ישראל כללנו או לספור ימים. ספירה להם עד קבלת הסורה. וסי' להם כספיר הנקיים וסי' בני ישראל משחוקקים מאד אל הסורה וסנה זה סדר דמי שמשחוקק להדגיר סיס' לו זמן יום לפנה נחשב לו וסנה לפעמים יחשוב כמה יש לו ונרטיחו להקל לערו או יכלל מספר הימים שבועות שהוא מספר סתקנן ימיים ויסיח קהל לו להמסין והשנועה מעשים ימיים והס' בני ישראל וכו' הימים ועם השנועה לפי רוב הסתוקקים ולכך כללנו יום לקסיר ימי' ולקסיר שבועות וד"ק. והנה נסאלתי עדות סקטו חז"ל לומר

מהר"ל תפארת ישראל פכ"ה

אמנם ממצות הספירה נראה שלא היה אפשר להגות התורה עד אותו היום, וזה שכאשר יצאו ממצרים היו ישראל כמו התינוק היוצא ממעי אמו שגולד בגופו כמו שהתבאר בחבור גבורת ה' באריכות עיין שם, ואין השכל משתתף ומתחבר עם הגוף רק הוא נבדל מן הגוף, ולפיכך צריך הספירה עד חמשים כי אז בא הוא למדרגת התורה שהיא שכל נבדל, כי התורה היא משער החמשים שהוא נבדל מן האדם, ולפיכך מספר החמשים ראוי אל המעלה הנבדלת השכלית, כי מספר זה שהוא חמשים נבדל מן המספר הקודם וראוי לקבל או התורה השכלית שהוא נבדל מן הגוף, ודבר זה ברור אין ספק למי שמבין דברים אלו, ולפיכך צריך לספור עד החמשים ואין החמשים בכלל הספירה, כי אם היה גם כן בכלל הספירה היה משותף עם התשע הארבעים, ודבר זה אינו כי לא היה בכלל תשע ארבעים רק הוא נבדל לעצמו כמו השכל שהוא נבדל. לכך היה הקרבת עומר בט"ז ניסן מן השעורין, שהשעורין הם גופניים כי הם מאכל בהמה, וקרבתו זה ביום ראשון של ספירה כי הגוף הוא מוכן לקבל מדרגת השכל, וכמו שהתבאר לפני זה כי אי אפשר לתורה רק שיהיה לה מקבל גשמי, ומעלת השכל שא"א שלא יהיה בלא מקבל כלל רק צריך לו מקבל גשמי, ולכך היום הראשון מן חמשים יש כאן הקרבת העומר מן השעורים שהוא מאכל חמרי כנגד גשמי התורה שהוא התחלה לתורה, וביום חמשים שהוא עצרת ואז הקרבת שתי הלחם מן החטים, ומאכל חטים הוא ראוי לאדם השכלי בפרט כמו שאמרו במסכת הוריות (י"ג ע"ב) חמשה דברים יפים לתלמוד האוכל פת חטין ואין צריך לומר חטים עצמם, ושתי הלחם היו של חמץ, ודבר זה להורות על מעלת ומדרגת התורה שהכל תחת מדרגת ה' ומסודר ממנה אף החמץ הוא היצר הרע, וכבר